

in podporami „prej ko mogoče“ poslojpe s protokolirano firmo: „šola“, da v prihodnje ne bo treba razglašati „Popotnikovemu“ koledarju „urbi et orbi“, da imata zasilni šoli. Za Češnjice in Skarudino, ki sta do sedaj izkazani tudi med zasilnimi šolami, ne vemo še dobro, se bode li tam kedaj količil prostor za učilno sobo in, kakor je v novih načrtih navadno, za učiteljevo „tesno“ stanovanje. Ravno tu mi pride na misel, da izpregovorim tudi nekoliko o učiteljskih stanovanjih v novih šolskih poslojpih. Prilika je bila marsikomu videti učiteljska stanovanja v novih šolskih poslojpih v Radomljah, Trzinu in Domžalah. Zdi se pozornemu opazovalcu, posebno učitelju, kakor bi se bilo pri zidanju popolnoma pozabilo učiteljevo stanovanje, ker se je vsa pozornost obračala le prostoru za zidanje šolske sobe. Ko je že bila šolska soba dogotovljena in poslojpe pod streho, spomnil se je še le zidarski mojster, da učiteljevega stanovanja še ni, na kar se je ostali mali prostor porabil za dve postavni sobici, v katerih naj se učitelj s svojo družino raztegne kakor ve in zna. Ko se predložé načrti novih šol v pregled okr. šol. svétu, naj si učiteljski zastopniki te dobro ogledajo in določno stavijo svoje nasvete. Ako se že gradi kako poslojpe znova, menda to ne bode toliko več stalo, ako se zid potegne za dva ali tri metre dalje, da učitelj vender dobi svojemu stanu primerno stanovanje. — Morebiti kedaj še kaj več o t.m. (Prosimó! Ured.)

O našem mladem učiteljskem društvu zdi se nam, da se njegovi udje premalo zanimajo zanje,

kajti pri prvem letošnjem zborovanju imeli smo priliko videti precejšnje število „papirnatih udov“. Na dejmo se, da v novem letu prihodnje zborovanje privabi v Mengiško šolo k izvestno zanimivemu zborovanju izdatno število neomahljivih udov.

Ti pa, predragi „Tovariš“, 29letni neustrašni bojevnik za naše pravice in neprecenljive svetinje našega predragega materinega jezika, stoj tudi v prihodnje nepremakljiv kot srčen vojak za naš blagor in za blagor ljudske šole na braniku, bodi nam odkritosrčen svetovalec v vseh šolskih stvareh, budi nas k resnemu, vztrajnemu delu na šolskem polju! Pogumno stopaj s ščitom in zastavo vzgledne učiteljske sloge pred domači i tuji svet! Klič svoj zveste o viharnih časih v bojne vrste opominjajoč jih k edinosti!

K temu pomaga naj Bog i Tvoji zvesti prijatelji.

V. Burnik — Kamnik.

Iz Šent-Jernej. (Šolske novice.) V datek k zadnjemu dopisu poročam še sledeče: Slavni c. kr. okrajni šolski svet v Krškem je zaukazal, da se po vsi županiji pobra 50% naklada na davke za zgradbo novih šolskih poslojpih in sicer v Šent-Jernej, potem za nove šole jednorazrednice v Pletterjah, v Orehovici in na Golem (Gallhof). S tem ukrepom se bode naša šola, ki ima sedaj nad 1000 za šolo sposobnih otrok, izdatno razbremenila in za otroke v imenovanih vaséh omogočila redna hoja v šolo.

J. Saje — Št. Jernej.

Vestnik.

Odlikovanja. Presvetli cesar je odlikoval Nj. Pr. naučnega ministra Pavla Gautscha pl. Frankenthurna s podelitvijo baronstva. — Deželni šolski nadzornik za srednje šole na Primorji g. dr. Ernst Gnada je dobil povodom umiroljenja naslov dvornega svetnika.

Osobne premembe. Na mesto umirovljenega deželnega šolskega nadzornika dr. Ernst Gnada je imenovan ravnatelj gimnazije v Pazinu g. Viktor Lešanovsky državni šolskim nadzornikom za primorske srednje šole. — Visoki c. k. deželni šolski svet v Ljubljani je imenoval učiteljem na II mestni deški ljudski šoli v Ljubljani nadučitelja v Litiji g. Jožefa Cepudra; za učiteljico na mestni dekliški šoli pri sv. Jakopu v Ljubljani podučiteljico na tem zavodu, gospodično Nežiko Zupanovo; učiteljico v Rsdovljici, gospodično Marijo Maroltovo pa zapodučiteljico pri sv. Jakopu; za podučiteljico na nemški mestni dekliški šoli gospodično Emilijo Witschnovo — Gospodična Pavla Wölfling, začasna učiteljica v Velikih Laščah, je

na tej službi stalno umeščena. — Gospodična pl. Lehmannova je dobila začasno službo na štirirazrednici v Trnovem pri Ilirski Bistrici. — Gospodična Jakobina Naglasova nadomestuje obolelo podučiteljico gospodično Illerschitschevo na nemški mestni dekliški šoli v Ljubljani. — Za obolelo s. Apolonijo Pipan je vstopila kot učiteljica v ženskem sirotišči v Ljubljani s Leonija Bahovec. — G. Maks Šribar, učitelj v Gorenji Sušici je dobil stalno službo na jednorazrednici v Balti Vasi (okraj Novomesto), g. Anton Vrančič, učitelj v Zagradci pa stalno službo na jednorazrednici v Dolskem (kamniški okraj) — G. Fr. Bahovec, učitelj na II. mestni deški šoli v Ljubljani je dobil tretjo, g. A. Funtek, učitelj na Barji prvo starostno doklado — V kranjskem šolskem okraju sta dobila tretjo starostno doklado gg. M. Kuster, nadučitelj in J. Pezdič, učitelj v Kranji.

G. profesor Vekoslav Spinčič v Gorici je dobil kot deželni odbornik istrski za tekoče šolsko leto odpust ter se preselil v Poreč.

G. dr. Fr. vitez Močnik, c. k. deželni šolski nadzornik v Gradci, je kakor vsako leto tudi letos poslal v podporo „Narodni Šoli“ 15 glid. in „Vrtcu“ 10. glid. Slava mu!

Iz našega društva. Te dni je izročila deputacija iz odbora častnemu članu gospodu profesorju A. Nedvedu lepo izdelano častno diplomo, katere se glasi:

„Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“

je v svojem občnem zboru
dné 4. oktobra 1889.
prečasitega gospoda

Antona Nedvéda,

lastnika zlatega križca za zasluge, c. kr. učitelja glasbe na izobraževališči, emer. ravnatelja filharmo- ničnega društva, častnega člana raznih društev i. t. d.

imenovalo

svojim častnim članom

v priznanje

zaslug za slovensko glasbo, kot izbornemu učitelju, priljubljenemu skladalju in pospeševalju slovenske glasbene literature na šolskem polju in za slovensko učiteljsko društvo.

V Ljubljani dné 24. grudnia 1889.

(Podpisan je odbor).

Gospoda profesorja A. Nedvéda pozna skoraj brez izjeme vse kranjsko učiteljstvo, ker je v glasbi vse on vzgojil. Da je bil koncert, ki ga je v jeseni 1888. l. priredilo naše društvo v proslavo štirideset- letnega vladanja presvetlega cesarja, tako sijajen, provzročil je le g. profesor, ker je radovoljno prevzel vodstvo koncerta, pri katerem so sodelovali skoro brezizjemno le njegovi učenci. Bog mu podeli zopet popolno zdravje, da bo mogel na tem polju še dalje tako uspešno delovati, kakor do sedaj v prid učiteljstvu in narodu. —

Od zadnjega izkaza so društvenino plačali g. g.: Dimnik Jakob, učit. v Postojni za 1889. l.; Kogej Ivan, naduč. na Brezovici za 1890. l.; Knific Luka, naduč. na Trati za 1890. l.; Levcec Fr., c. k. profesor in šolski nadzornik za 1890. l.; Marn Josip, kanonik in c. kr. prof. v Ljubljani za 1890. l.; Močnik Matej, učit. v pok. v Ljubljani za 1889. l. Poženel Janez, učit. na Rakeku za 1890. l.; Škrjanec Ivan, župnik v Vremah za 1889. l.; Thuma Ivan, naduč. in c. kr. okr. šolski nadzornik v Postojni za 1889. l.; Tomšič Ivan, učitelj na c. kr. vadinici in c. kr. okr. šol. nadzornik v Ljubljani za 1890. l.; — Šmitik Franja, učite- ljica v Boštanji za 1889. l.; Tominec Ivana, učit. na Vrhniki za 1890. l. in Zupan Nežika, učit. v Ljubljani za 1890. l. —

Prihodnji društveni večer bode v sredo dné 22. t. m.

V Volčah, vasi v tolminskem okraji, go- tovo še ni bilo tako žalostnega dné, kakoršen je bil 29. dan gradna meseca l. l. Ta dan so poko- pali ob jednem dva ljudska učitelja. Prvi, umirov- ljeni učitelj g. P. Kogoj, porojen 1823. leta v Sol- kanu, učiteljeval je nad 35 let v Tolminu. Vzredil je malone vse doraslo tolminsko ljudstvo. Drugi, g. Anton Fajgelj, porojen 1847. leta v Idriji, služ- boval je blizu 15 let kot nadučitelj v Volčah. Ves ta

čas je opravljal svojo službo vestno in marljivo. Bil je vrl učitelj, skrben oče in soproj in v družbi pri- jeten sodrug. Občani dajejo mu pohvalno spričevalo, da ranjki Anton ni nikdar razžalil nobenega človeka niti z besedo, niti z dejanjem. Pogreb je bil sijajen. Udeležili so se ga poleg šolske mladine in mnogo- brojnega ljudstva c. k. okrajni glavar, preblagorodni gospod grof Marenzi, c. k. okrajni šolski nadzornik g. Dominko, g. župan tolminski in 14 učiteljic in učiteljev, ki so jima zapeli lepe nagrobnice, č. g. dekan J. Kragelj iz Tolmina pa se je s toplimi be- sedami spominjal blagega delovanja umrlih dragih. — O tem redkem slučaju nam pripoveduje „Nova Soča“, iz katere smo te vrstice posneli, sledeče: Umiroljeni učitelj g. P. Kogoj se je sežgal v postelji; čital je baje zvečer, morebiti zaspal in pre- kucnil luč. Čudno je, da je revež živel še drugega dné, a da ni klical na pomoč ali poskušal vstati iz postelje — a prsi je imel popolnoma sežgane. Pokojni A. Fajgelj se pa že dolgo časa ni počutil dobro; trpel je na zatolščenji okoli srcá. Na sv. Štefana dan zjutraj je še obiskal trpečega Kogojá. Ko je prišel domov, govorili so še o strašni Kogo- jevi nesreči in pri tej priliki je tudi on imel pred očmi slučaj, kaj bi bilo s soprogo in otroki, ako bi on umrl. Na to so šli domači iz sobe, on se je počutil slabega, šel je k vratom, da bi klical, in zgrudil se je na pol mrtev pri vratih na tla. Duhov- niku se je posrečilo še živemu podeliti mu sv. poslednje olje. — Pokojnik je zapustil vdovo in tri nepreskrbene sirote. Bog potolaži. V m. p.!

M. Putre †. Ta bivši učitelj na c. kr. nor- malki v Ljubljani, katerega se spominja še mnogo naših vrstnikov, umrl je pretekli teden v Celji v 82. letu svoje dobe. Porojen v Koprivniku na Kočevskem se je šolal v Ljubljani in v Celji. Potem je bil pō- možni učitelj v Celji in v Ljubljani. Od 1843. do 1853. leta je bil učitelj na glavni šoli v Idriji, od 1853. do 1873. l. pa na normalni šoli v Ljubljani. Tega leta je stopil v pokoj ter se podal v Maribor, kjer je bila njegova hči učiteljica in ko se je ta omožila z meščanskim učiteljem Tischem, preselil se je z njo v Celje. Blag mu spomin!

Zdravstveno stanje. Dobrci (ošpice) v Ra- keku in Črnem Vrhu so prenehali, tako da se je šolski pouk zopet pričel. Nasprotno pa so v Go- renjem in Dolenjem Logatci nastopile osepnice (koze) s tako silo, da so v obeh krajih morali s šolskim poukom prenehati. Kakor nobena druga bolezen pa se v zadnjem času hitro razširja hripa (influenca), ki brez izjeme napada otroke in dorasle ljudi. V malo dnevih se je prikazala po vsi Evropi in preplula tudi morje v Ameriko. Ta bolezen po- kazala je to posebnost, da je skoraj povsod najprvo napadla zdravnike. Šole so se morale zatvoriti ne samo zaradi otrok, ampak tudi zaradi tega, ker je mnogo učiteljev obolelo. Tako so sedaj šole zaprte na Du- naji, v Trstu, v Gorici, v Pragi, v Ljubljani, v Ce- lovci, v Milanu, v Berolinu, v Birminghamu, v No- vem Jorku, pa tudi po manjših krajih, kakor pri nas v Postojni, v Podkrajju, na Tolminskem v Vol- čah, v Podmelci, na Grahovem i. dr. V Starem Trgu pri Ložu so obolele vse štiri učiteljske moči. V Ljubljani je razen otrok obolelo več g. g. profes- orjev in učiteljev in se je pouk pretrgal na vseh šolah do 20. t. m. Dal Bog, da bolezen kmalu preide!

V gospodski zbornici na Dunaji so bili v odsek za posvetovanje vladne šolske novele izvoljeni sledeči člani: Arneth, fzm. Beck, Belcredi, Clam-Martinic, Conrad, Czartoryski, Czedit, Falkenhayn, Franz, Hasner, Helfert, Ilye, Miklošič, Missia, kardinal Schönborn, Stremayr, Tarnowski, Tomašek, Unger, Windschgrätz, Zwerger.

Odobreni slovenski katekizmi. Visoko ministerstvo za bogočastje in uk je z razpisom z dne 5. listopada 1889 l., št. 21473, na predlog knezoškofijskega ordinarijata lavantinskega odobrilo nasledne znova pregledane in v c. kr. založbi šolskih knjig l. 1889. izdane slovenske katekizme: 1) Mali katekizem za ljudske šole, cena 8 kr. — 2) Srednji katekizem za ljudske šole, cena 28 kr. — 3) Veliki katekizem za ljudske šole, cena 50 kr.

Hrvatski učiteljski dom. V hrvatskem učiteljskem domu se je otvorila dne 4. t. m. čitalnica. Po svojem namenu ima ta biti „hrvatska pedagoška knjižnica“, katera ima vse hrvatsko učiteljsko združevati v skupno delovanje in medsebojno občevanje. Posamezni učitelj, da je še tako navdušen, ne more si pri svojem gnotnem stanju naročati vseh časopisov. Po kavarnah in drugih čitalnicah, ki so osnovane za ljudstvo sploh, pa učitelj ne more dobiti toliko duševne hrane, kakor v tej knjižnici, kjer bode na razpolaganje do 40 hrvatskih, srbskih, čeških, slovenskih in nemških pedagoških listov poleg političnih, zabavnih in „aljivih“ časopisov. Kolike vrednosti pa je to, da se bratje jednega stanu shajajo in razpravljajo svoje

stanovske stvari in šole! Koliko tako občevanje pospešuje zlogo med učitelstvom in s to napredek šolstva! Ako se vprašamo, kako to pride, da hrvatsko učiteljsvo in šolstvo tako krepko napreduje, moramo s prepričanjem odgovoriti, da je glavni povod tega napredka vzajemno postopanje vsega učiteljstva brez izjeme in probujen stanovski čut. Srčno moramo pozdravljati ta najnovejši korak v napredovanju učiteljstva našega bratskega naroda ter izrazimo željo, da bi to uzorno delovanje prubudilo tudi slovensko učiteljstvo k vzajemnemu delovanju.

Zahvala. Po svoji darežljivosti in podpori revne šolske mladeži slavno znana „Narodna šola“ je darovala na prošnjo podpisane učitelja tukajšnji šoli: 250 zvezkov raznih vrst, 5 Žumer-Razingerjevih abecdnikov, 10 l. in 10. II. računic, 10 tablic, 4 snopiče svinčnikov, 1 zavojko peresnikov, 1 škatlo jeklenih peres in 2 škatli risal. Za to velikodušno darilo zahvaljujeta se prav lepo v imeni uboge šolske mladeži krajni šolski svet in šolsko vodstvo.

Na Suhorji dne 12. prosinca 1890.

Fr. Gross,
učitelj

Anton Volk,
načelnik.

Zahvala Lani in letos je tukajšnji župnik č. g. J. Sajo vic pedaril naši šolski knjižnici dotična letnika „Kmetovalca“, „Vrtnarja“ in „Dom in Sveta“, za kar mu izreka toplo zahvalo

šolsko vodstvo.

V Slavini 31. grudnia 1889.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Štev. 34

okr. š. sv. Na jednorazrednici v Zagradci je stalno popolniti učiteljsko službo s 400 glđ. letne plače, 30 glđ. opravilnine in prostim stanovanjem.

Prošnje naj se službenim pōtem vlagajo pri podpisanim uradu do 6. dne svečana t. l.

C. k. okrajni šolski svet v Rudolfovem
dne 12. prosinca 1890.

Veste etc.

Št. 1264

okr. š. sv. Na štirirazredni ljudski šoli v Tržiči je stalno ali začasno popolniti službo drugzega učitelja z letno plačo 500 glđ, oziroma službo tretjega učitelja z letno plačo 450 glđ. z dolžnostjo, da v sili poučuje v postavno določenih mejah tudi na tamošnji dekliški ljudski šoli.

Prošnje naj se zakonitim pōtem vlagajo pri podpisanim uradu do 25. dne t. m.

C. kr. okrajni šolski svet v Kraju dne
9. prosinca 1890. Schönberger.

Listnica upravnistva.

Drugo številko smo poslali vsem, kateri nam prve številke doslej niso vrnili. Kdor nam druge številke ne vrne, smatramo ga za naročnika, ker moramo za tretjo številko že natanko določiti, v kolikem številu se bode nadalje list tiskal. Prosimo p. n. naročnike, ki še niso doposlali naročnine, da nam blagoizvolijo to doposlati.

Listnica uredništva.

G. — e — : Ker gledamo le naprej, nismo priobčili Vašega dopisa. Prosimo v prihodnje kaj. — G. **Negodoviču** pod Grmado: Dopis Vaš smo mo-

rali odložiti, ker obseza premalo stvarnih podatkov. — Sploh prosimo vse gg. dopisnike, da se v svojih dopisih ogibajo samih refleksij ter nam poročajo samo stvarne dogodke iz šolskega življenja in iz javnega delovanja učiteljev in učiteljskih društev. — G. — z — v K.: Objavljena razprava bode prav primerjna, torej prosimo za njo, prve pa v tej številki še nismo mogli priobčiti. — G. J. B. naduč. na Bl. Da bi bili Vi priporočali izdelovalca omenjenih računskih strojev, bili bi Vaš dopis priobčili. Z ozirom na obrtni zakon pa Vam ne moremo ustreči, ker ne vemo, ali imate za svojo osebo za to stroko „dokaz usposobljenosti“. — G. L. St. v K.: Lepa hvala, pride prihodnjic na vrsto.

„Učiteljski Tovarš“ izbaja na celi poli velike osmerke t. in 15. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 glđ., za pol leta 1 glđ. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 glđ. na leto, za 1 glđ. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnine pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Tiska J. R. Milic-eva tiskarna v Ljubljani.